

Οἱ Κιρκασσοὶ καὶ Γεωργιανοὶ καλοῦσι τὸ ἐνοφθαλμί-
ζειν “ἀγοράζειν τὰς Εὐλογίας,” καὶ κάμνουσι μικρόν
τι χάρισμα ἐξ ὀπαρῶν εἰς τὸ ὑποκείμενον, ἀφ’ οὗ λαμ-
βάνουσι τὴν ὕλην. Εἰς τὴν Τουρκίαν φαίνεται ὅτι
ἀρκετοὺς αἰῶνας ἐπεκράτει ὁ ἐνοφθαλμισμὸς· ἡ δ’ Εὐ-
ρώπη ἔλαβε τὰς περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις ἐκ τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως κατὰ τὸ 1703, καὶ ἀκριβέστερον τὸ 1717,
ὁπότε ἡ περιβόητος Ἀγγλὺς, Δέσποινα Μαρία Οὐόρτ-
λεια Μονταγοῦ, ἥτις εἶχε συνοδεύσει τὸν σύζυγον αὐ-
τῆς, πρέσβυν τότε παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ αὐλῇ, εἵλκυσε
γενικὴν προσοχὴν εἰς τὸ ἐνοφθαλμίσειν ἐν μιᾷ τῶν
ἐπιστολῶν της. Τὰ ἰδιά της τέκνα ἐνοφθαλμίσθησαν,
καὶ τινες τῶν ἐγγόνων τοῦ βασιλέως· κατὰ συνέπειαν
ἡ πράξις ἐγένετο τοῦ συρμοῦ, καὶ προώδευσεν μετὰ τῶν
εὐγενῶν τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλὰ μετ’ ὀλίγον διωργανί-
σθη σφοδρὰ κατ’ αὐτῆς ἀντίστασις ἐκ μέρους πολλῶν
ιατρῶν καὶ τινων θεολόγων, καὶ ἤθελεν ἴσως ἐγκατα-
λειφθῆν ὅλως διόλου, ἂν δὲν ἐφθάνον εἰδήσεις περὶ τῆς
θαυμαστῆς ἐπιτυχίας της μετὰ τῶν Ἰνδῶν τῆς Νο-
τίου Ἀμερικῆς καὶ τῶν κατοίκων τῆς Νοτίου Καρολί-
νης. Ἡ δημοσία ὑπόληψις ἐστρεφώθη ἐπομένως ὑπὲρ
τοῦ ἐνοφθαλμισμού, καὶ νοσοκομεῖον ἐσυστήθη διὰ νὰ
χορηγῇ καὶ εἰς τὰς πενεστέρας τοῦ λαοῦ κλάσεις τὸ εἰς
τὰς πλουσίας μέχρι τοῦδε περιωρισμένον ἀγαθόν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ἀπήντησε μεγί-
στην ἐναντιότητα. Ἀφ’ οὗ πολλοὺς χρόνους ἀντεστά-
θησαν κατ’ αὐτοῦ οἱ ἱατροὶ καὶ ὁ κληρὸς, εἰσῆχθη ἐν
μέρει τὸ 1755, καὶ αἱ οἰκογένειαι τοῦ Δουκὸς τῆς Αὐ-
ρηλίας καὶ ἄλλων εὐγενῶν ἐνοφθαλμίσθησαν. Ἀλλ’
ἐπειδὴ τὸ 1763 ἐμάστισε τοὺς Παρισίους ὀλεθριωτάτη
ἐπιδημία τῶν Εὐλογιῶν, ἡ κυβέρνησις, πιστεύουσα ὅτι
ὁ ἐνοφθαλμισμὸς εἶχεν ἐπιφέρει τὴν ἐξάπλωσιν τῆς νό-
σου, ἀπηγόρευσε τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ἐν Ἀνοβέρῳ,
Σβεκίᾳ, καὶ Δανίᾳ ὑπέμεινε πολὺν χρόνον τὴν ἀντί-
στασιν τοῦ πλήθους, ἐν δὲ Προυσίᾳ καὶ Γερμανίᾳ
ἐκαμνε βραδεῖαν πρόδον. Ἡ Αἰκατερίνα, διὰ νὰ
δῶσιν παράδειγμα εἰς τοὺς ὑπηκόους της, ἐνοφθάλμισε
τὸ ἴδιόν της τέκνον, καὶ ἡ πρᾶξις κατὰ συνέπειαν τα-
χέως ἐξηπλώθη εἰς τὴν Ῥωσίαν· ἀλλ’ ἐπειδὴ δὲν
ἀπεχώριζοντο οἱ ἐνοφθαλμισμένοι μετὰ τὴν ἀνήκουσαν
προσοχὴν, αἱ Εὐλογίαι ἠῤῥησαν, καὶ λέγεται ὅτι πρὸ
τοῦ βουτυμεβολισμού (βατσηναρίσματος) ἐν τέκνον εἰς
τὰ ἑπτὰ ἔζησεν ἀπὸ τὴν τρομερὰν ταύτην νόσον.

Ἀναμφισβητήτως ἡ ἐνοφθαλμισμένη Εὐλογία εἶναι
πολὺ μετριώτερα τῆς φυσικῆς· ἀληθεύει δὲ καὶ ὅτι ἡ
φυσικὴ Εὐλογία σπανίως προσβάλλει τοὺς ἐνοφθαλμι-
σθέντας. Ἀλλ’ οὐχ ἥττον ἀληθεύει ὅτι ἡ ἐνοφθαλμι-
σμένη Εὐλογία εἶναι τόσον κολλητικὴ, ὅσον ἡ ἐκ φύ-
σεως· καὶ κατὰ συνέπειαν, διὰ τῆς ἐξάπλωσεως τοῦ
ἐνοφθαλμισμού, ἠῤῥησαν ὁ ἀριθμὸς τῶν κέντρων ἢ
ἐστῶν τοῦ μιάσματος, καὶ ἡ νόσος διεδίδετο εἰς
εὐρυχωροτέραν ἐπιφάνειαν· ὅθεν διὰ τοῦ ἐνοφθαλμι-
σμοῦ ἐξησφαλίζοντο μὲν ἄτομα, ἀλλ’ ἡ κοινωνία ἐν γέ-
νει ἐπασχεν. Εἰς τὴν Σβεκίαν καὶ Ἰσπανίαν, ὅπου

ὁ ἐνοφθαλμισμὸς ὀλίγον εἰσεχώρησεν, οἱ ἐκ τῶν Εὐλο-
γιῶν θάνατοι ἦσαν ὀλιγώτεροι παρ’ εἰς τὰς χώρας, ὅπου
εἶχεν εἰσαχθῆν ἐλευθεριώτερον. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο
ἠδύνατο νὰ ἐμποδισθῇ μόνον δι’ ἐνδὸς τῶν ἐφεξῆς δύο,
εἴτε διὰ καθολικοῦ ἐνοφθαλμισμού, εἴτε, ὅπου ὁ ἐνο-
φθαλμισμὸς ἐνηργεῖτο ἐν μέρει, διὰ τῆς παντελοῦς ἀπο-
κλείσεως τῶν ὑποβαλλομένων εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἀλλ’
ἀμφότερα ταῦτα ἦσαν δυσκατόρθωτα.

Ἐπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΟΧΟΥ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

Τῶν ἀδίκων καὶ ἀσεβῶν τὴν κατάστασιν παραβάλλει
ὁ προφήτης Ἡσαΐας μετὰ τὸν κλυδωνισμὸν τῆς θαλάσ-
σης, ἥτις οὐδέποτε ἀναπαύεται. Ἡ σύγκρισις αὕτη
εἶναι ἀληθινὴ ἐξίσου καὶ ὡραία. Εἰς τινες καιροὺς,
ὁπότεν ὁ ἄνεμος οὐδὲ ρυτιδόνῃ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θα-
λάσσης, φρονεῖ ὁ ἐπιπόλαιος παρατηρητὴς ὅτι κοιμᾶ-
ται καὶ ἡρεμεῖ ἐντελῶς ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ κοίτης· ἀλλὰ
δὲν εἶναι οὕτω· διότι ἀφοῦ τις παρατηρήσῃ πλέον προσ-
εκτικῶς, πάντοτε διακρίνει μικράν τινα κίνησιν. Ἀλ-
λὰ πόσον σπανίως φαίνεται καὶ ἐντελῶς ἡρεμοῦ-
σα. Ἡ ἐλαφροτάτη αὔρα ἀρκεῖ νὰ διαταράξῃ τὴν ἐπι-
φάνειάν της· ὁπότεν δ’ ὁ ἄνεμος πνεύσῃ μετὰ σφοδρό-
τητος, πόσον ταχέως καταντᾷ μανιώδης, ἀφρίζουσα
καὶ βρυχωμένη, καὶ προσβάλλουσα κατὰ τῆς ἀκτῆς τὰ
ὑψηλὰ καὶ πολύφλοισβα κύματα, ῥίπτουσα ἔξω κατα-
πάτημα καὶ πηλόν.

Θεώρησε τὸν ἀδικόν. Κάποτε φαίνεται καὶ αὐτὸς
ἐν ἡρεμίᾳ, ὡς ὁ ὠκεανός. Ἡ συνειδήσις αὐτοῦ σιγᾷ
μὲν, ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντῃ ἀτάραχος. Ὑπάρχει ἀνη-
συχία τις ἐν αὐτῷ, ἄορατος εἰς τὸ ἀπρόσκετον ὄμμα,
ἴσως δὲ καὶ εἰς πᾶν ὄμμα· διότι πῶς δύναται ὀφθαλ-
μὸς ἀνθρώπινος νὰ διακρίνῃ τὰ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ καρ-
δίᾳ; Ἀλλὰ μόλις τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κινεῖται ἐπὶ τῆς
ψυχῆς τοῦ ἐνόχου, ὡς ὁ ἄνεμος φυσᾷ ἐπὶ τοῦ προσώπου
τῆς ἀβύσσου, καὶ τὰ πάντα συνταράσσονται. Ἡ συν-
ειδήσις ἐξυπνεῖ· κράζει μετὰ φωνὴν αὐστηράν· προφέρει
δεινὰς κατηγορίας· τύπτει, καὶ αἱ πληγαὶ αὐτῆς δια-
περνῶσιν εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς. Φοβερώτερα
εἶναι ἡ μαρτυρία καὶ αἱ κατηγορίαι τῆς συνειδήσεως
παρ’ ἀναρίθμητοι λεγεῶνες ἐχθρῶν. Ἀπ’ ἄλλους ἐχ-
θρῶν δύναται τις νὰ φύγῃ· ἀλλὰ ποῦ πορευθεὶς ὁ ἐνο-
χὸς ἐμπορεῖ νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν ἀπὸ τὰς ἐπιπλήξεις
καὶ τὰ κέντρα τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως; Ὁ καιρὸς
ἢ τὸ γῆρας κατασιγάξει αὐτήν, ἢ ἀμβλύνει τὸ κέντρον
της; Ὅχι· ἐξ ἐναντίας ἡ παρακμὴ τῶν φυσικῶν δυ-
νάμεων, ἡ προσβολὴ νόσου, καὶ ἡ προσέγγισις τοῦ θά-
νατου, καθιστᾷσι τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως τρανω-
τέραν καὶ ἐνεργητικωτέραν παρὰ ποτὲ.

Βιωτικὴ τις συμφορὰ πολλάκις διαταράσσει τὴν ψυ-
χὴν τοῦ πονηροῦ ἀνθρώπου. Ἡ μνήμη συνάγει ἐμπρο-
σθεν αὐτοῦ τὰς φοβεράς εἰκόνας ἐγκλημάτων πρὸ πολλοῦ
ἤδη λησμονημένων καὶ ἀμετανοήτων, καὶ ἡ πρότερον

ἀνήκουστος σχεδὸν συνείδησις ἐνηχεῖ τώρα εἰς τὰ ὠτία του, προαναγγέλλουσα μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν.

Δαιρόμενον τὸ πέλαγος καὶ συνωθούμενον ὑπὸ τῆς μανιῶδους ἀνεμοταραχῆς, ρίπτει ἔξω πηλὸν καὶ ἀκαθαρσίαν. Ὡσαύτως ἡ συνείδησις τοῦ ἐνόχου, ὅταν κινήθῃ ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ, συσσωρεύει ἔμπροσθεν τοῦ νοῦς τὰ ἐγκλήματα καὶ τοὺς μολυσμοὺς τῆς καρδίας καὶ τῆς ζωῆς. Ὁ πηλὸς καὶ ἡ ἀκαθαρσία τῆς θαλάσσης ἐκείντο ἐπὶ τοῦ βάρους καὶ ἦσαν ἀόρατα, ἕωσθ' ἡ ἀνεμοταραχὴ ἔφερεν αὐτὰ εἰς τὸ φῶς. Παρομοίως αἱ ἁμαρτίαι μένουσι κεκρυμμέναι, καὶ ἴσως λησμονημέναι, ἕωσθ' στείλῃ ὁ Θεὸς τὸ ἅγιόν του Πνεῦμα νὰ συγκινήσῃ ὅλην τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου. Τότε ἐνθυμεῖται τὰς λησμονημένας ἁμαρτίας του, καὶ ταρασσεται. Αἱ ἀνομίαι του βάλλονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ τὰ κρύφια τοῦ ἁμαρτήματα προβαίνουν εἰς τὸ φῶς.

Ἀλλὰ ψυχὴ οὕτω πάσχουσα, δὲν ἔχει ποῦ νὰ καταφύγῃ; Δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἐλαφρωθῇ; Μάλιστα ὁ παντοδύναμος Σωτὴρ τοῦ κόσμου λέγει, “Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.” Προσκαλεῖ ἅπαντας ἀνεξαίρετως, ὅσον βαρὺ καὶ ἂν ἦναι τὸ φορτίον των, ὅσον δεινὰ καὶ ἂν ἦναι τὰ ἐγκλήματά των. Σαῦλος ὁ Ταρσεὺς, ὁ πρῶτος τῶν ἁμαρτωλῶν, ὁ φονικῶν διωγμῶν ἐνοχος, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἥτις εἶχεν ἑπτὰ δαιμόνια, τελῶναι καὶ πόρνοι, προσῆλθον εἰς αὐτόν, καὶ εὔρον ἀνάπαυσιν. Ἀπαντας ὑπεδέχθη ἄνευ διακρίσεως, καὶ μετ' ἱσὴν προθυμίαν, ἐξαλείφων τὰς παρανομίας των, καὶ λέγων πρὸς αὐτοὺς, **Θαρσεῖτε**· αἱ ἁμαρτίαι σας εἶναι συγκεχωρημέναι! Ὁ ληστής, ὁδυνώμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ ὁμολογῶν ὅτι ἔπασχε δικαίως, εἶπε, Μνήσθητί μου, Κύριε, κτλ· καὶ πάραυτα ἔλαβεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ὑπόσχεσιν αἰωνίου ἀναπαύσεως ἐν τῷ παραδείσῳ. Ὁ Χριστὸς μόνον ἔμπορεῖ νὰ δώσῃ ἀνάπαυσιν εἰς τὸν ἐντρομον ἁμαρτωλὸν, λέγων εἰς τὴν τεταραγμένην ψυχὴν του, ὡς εἰς τὴν τριχυμῶδη θάλασσαν, **Σιῶπα**, πεφίμωσο!

Η ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΝΑΥΜΑΧΙΑ.

Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου
Οἱ Πέρσαι.]

Ατossa, Χορὸς, Ἄγγελος.

Ἀτossa.

Λοιπὸν οἱ θεοὶ σώζουσι τὴν πόλιν τῆς Παλλάδος;

Ἄγγελος.

Ναί, σώζεται ἀπόρρητος ὑπὸ ἀνδρῶν ὁμάδος·

Τὰ θερμὰ στήθη τῶν ἀνδρῶν στερρὸς προμαχὼν εἶναι.

Ἀτossa.

Εἰπέ μοι πόθεν ἤρχισαν τῆς μάχης αἱ δῶναι;

Τῶν Ἀθηναίων ὤρμησαν τὸ πρῶτον αἱ τριῆρεις,

Ἡ δ' οὐδ' ἐμὸς πρὸς τὰς ναῦς τὰς τόσας, θάρρους πλήρης;

Ἄγγελος.

Ὡ δέσποινα, τὸν ὄλεθρον αὐτῶν μας τῶν πολέμων
Κατέσκηψεν ἐπιφανεῖς ἀνόςιος τις δαίμων·

Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀνὴρ τις Ἀθηναῖος

Ἐλθὼν αὐτὰ ἐνώπιον λαλεῖ τοῦ βασιλέως·—

«Βασιλεῦ! ἄμα τῆς νυκτὸς ἡ ἐβενόχρους πτέρυξ

Εἰς τῶν βουνῶν τὰς κορυφὰς ἐπιχυθῇ τὰς πέριξ,

Οἱ Ἕλληνες δὲν μένουσι· τὰ ταχυπόρα πλοῖα

Τὴν στρατιάν θὰ σώσωσιν αὐτῶν ἐν εὐκολίᾳ·

Καὶ ἄλλος ἄλλοσε φυγὼν διὰ δρασμοῦ κρυφίου,

Διατρεῖ γαλήνιον τὸ φῶς τοῦ λοιποῦ βίου.»

Εἰς τοῦ ἀνδρὸς τὴν δολερὰν ψυχὴν μὴ ἐμβατεύσας,

Ἄλλ' οὔτε τῆς Νεμέσεως τὴν στάθμην ἀνιχνεύσας,

Εἰς τοὺς ναυάρχους πρόσταγμα δ' ἀναξ' εὐθὺς λέγει·—

«Ἄμα τοῦ Φοῖβου ἡ λαμπὰς παύση τὴν γῆν νὰ φλέγῃ,

Καὶ τοὺς αἰθέρας τῆς νυκτὸς ὁ πέπλος ἀμαυρώσῃ,

Ἄπας αἱ ναῦς εἰς τρεῖς σειρὰς εὐθείας νὰ ταχθῶσι·

Καὶ ἄλλαι μὲν περάσματα καὶ ἔκπλους ἄς φυλάττουν,

Ἄλλαι δὲ τὴν τοῦ Αἰάντος πατρίδ' ἄς ἀποφράττουν·

Τρέμετε, ἂν οἱ Ἕλληνες τὴν νύκτα δραπετεύουσιν,

Καὶ τὸν κοινὸν τῶν ὄλεθρον νὰ φύγουν ἐπισπεύουσιν·

Αἱ κεφαλαί σας, μάθετε, θεὰ πληρώσουσι τοῦτο.»

Ὁ βασιλεὺς εἰς ἑξαψιν θυμοῦ ἐλάλει οὕτω·

Τὰς ἀποφάσεις τῶν θεῶν νὰ μάθῃ δὲν ἡγρόπνει·

Ἐκαστος τότε μετ' ἡσυχίαν περὶ τὴν νύκτα

Ὁ ναύτης περὶ τὸν σκαλὸν ἐφήρμωτε τὴν κώπην·

Ὅτ' ἔδυσεν ὁ ἥλιος, καὶ τῆς νυκτὸς κατόπιν

Τὸ σκότος ἐπεχύνετο, τὰς τάξεις τῶν οἱ πάντες;

Προθύμως κατελάμβανον τὰ πλοῖα ἀναβάντες.

Οἱ ναῦαρχοι προστάττουσι τὸν πλοῦν τῶν ἐπομένων,

Καὶ πλέουν ὅπου ἕκαστος ἐστάλη ὠριμένως·

Καὶ οὕτω διαπλέοντες τὸ πᾶν περιζώνουσιν,

Καὶ τὸν ναυάτην ὅμιλον παντόθεν περικλείουν·

Ἡ νύξ' ἐχώρει ὁ στρατὸς ἐσίστα τῶν Ἑλλήνων·

Κρυπτὴ δὲν ἡτοιμάζετο φυγὴ τις ὑπ' ἐκείνων·

Ἄλλ' ἄμα ἡ ῥοδόστεπτος Ἥως, καὶ νέα κόρη,

Ἐπέχυσεν τὸ λυκαυγὲς ἐπὶ τὰ πέριξ ὄρη,

Καὶ μέλος ἐναρμόνιον τὰ ὧτά μας προσβάλλει·

Τὸν ὄρθιον μελωδικῶς παιᾶνα ἀντελάλει

Τῆς Σαλαμῖνος ἡ Ἠχώ. Οἱ Πέρσαι τὴν ἀπάτην

Γνωρίσαντες ἐρρίφθησαν εἰς λύπην βαρυτάτην·

Ὁ πρωῒνος παιὴν φυγὴν Ἑλλήνων δὲν μηνύει,

Ἀλλὰ τῆς μάχης ἀνοικτὸν τὸ στάδιον δεικνύει·

Ἡ σάλπιγξ ἐνθουσιασμὸν καὶ θάρρος πέριξ χύνει·

Τοῦ στρατιώτου τὴν ψυχὴν εἰς δόξαν παροτρύνει·

Τὸ κῦμα ἀπὸ κελεύσματος μυρία κῶπαι σιγῶν,

Κ' ὑπ' ὅσιν μας αἱ πᾶσαι τῶν τριήρεις ἀρμενίζουσιν·

Τὸ κέρας τῶν τοῦ δεξιῶν εὐτάχτως προηγείτο,

Καὶ πᾶς ὁ στόλος ὕστερον κατόπιν ἐκινεῖτο.

Ἀμοιβαδὸν ἐχύνοντο εἰς τοὺς ἀέρας ἤχοι,

Καὶ ταῦτα ἕκαστος ἡμῶν ἀκούων ἀνῆσχε·—

Ἄλλ' ὦ παῖδες λαμπρῶν καὶ ἐνδόξων προγόνων

Εἰς τὴν πάλιν καθεῖς ἄς προβαῖνῃ!

Τὴν πατρίδ' ἀνυψοῦτε εἰς τῆς δόξης τὸν θρόνον!

Ἀπὸ σᾶς τὴν ζωὴν πᾶς προσμένει·

Τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν τῶν πατρῶων λυτροῦτε!